

မြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများဖြစ်ကြသော ကိုဇော်ဇော်လတ်၊ မပွင့်ဖြူလတ်နှင့် ကိုဇော်ဝင်းဘိုတို့အပေါ် စွဲဆိုထားသော စွဲချက်များကို ရုတ်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုလိုက်သည်။

မဘသအဖွဲ့နှင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များက ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအား ပစ်မှတ်ထားနေခြင်း။

ရန်ကုန်။ ။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၆ ရက်၊ ၂၀၁၆။ ။ မြန်မာအစိုးရအာဏာပိုင်များအနေနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများဖြစ်သော ဇော်ဇော်လတ်၊ မပွင့်ဖြူလတ်နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့ကို ခြွင်းချက်မရှိ ချက်ချင်းလွှတ်ပေးသင့်ကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့အပေါ် စွဲဆိုထားသော စွဲချက်များကို ရုတ်သိမ်းပေးသင့်ကြောင်း Fortify Rights မှ ယနေ့တွင် ပြောကြားလိုက်သည်။ တရားစွဲဆိုခံထားရသူများမှာ မန္တလေးမြို့ တွင် အခြေစိုက်နေထိုင်သော မွတ်စလင်နှင့် ဟိန္ဒူဘာသာဝင် ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ ဖြစ်ကြသည်။

မဘသဟု လူသိများသော အမျိုးဘာသာသာသနာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့နှင့် အခြား ဘာသာတရားကို အခြေခံသော အမျိုးသားရေးဝါဒီများက လူမှုကွန်ယက်စာမျက်နှာများပေါ်တွင် အများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သော လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ကာ မဘသအဖွဲ့မှ အထောက်အပံ့ပေးထားသော ဂျာနယ်တွင် ဇော်ဇော်လတ်ကို ဖမ်းဆီးအရေးယူပေးရန် တောင်းဆိုလှုံ့ ဆော်ရေးသားပြီးနောက်တွင် အာဏာပိုင်များမှ အသက် ၂၈ နှစ်ရှိ မွတ်စလင်အမျိုးသားတစ်ဦးဖြစ်သူ ဇော်ဇော်လတ်နှင့် အသက် ၃၄ နှစ်ရှိ မွတ်စလင်အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သူ မပွင့်ဖြူလတ်တို့ကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ဖမ်းဆီးအရေးယူခဲ့သည်။ ထို့အတူ မန္တလေးမြို့ ရှိ အာဏာပိုင်များမှ ဇော်ဇော်လတ်နှင့် မပွင့်ဖြူလတ်တို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သော အသက် ၂၂ နှစ်ရှိ ဟိန္ဒူဘာသာဝင် အမျိုးသားတစ်ဦးဖြစ်သူ မန္တလေးလေးမြို့ တွင်နေထိုင်သည့် ဇော်ဝင်းဘိုကို တစ်ဆက်တည်း ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

ဇော်ဇော်လတ်နှင့် မပွင့်ဖြူလတ်တို့သည် ပုဒ်မ ၁၇(၁) တရားမဝင် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ပုဒ်မ ၁၃(၁) တရားမဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သည့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့နှင့် တရားစွဲဆိုမှုကို ရင်ဆိုင်နေ ကြရပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူနှစ်ဦးသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ကချင်လွတ်မြောက်ရေး တပ်ဖွဲ့၏ ရုံးချုပ်သို့ အလည်အပတ်သွားခဲ့ခြင်းနှင့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ချင်းပြည်နယ်အတွက် လူသားချင်းစာနာသော အကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးရေး ခရီးစဉ်အတွင်း မြန်မာ-အိန္ဒိယနယ်စပ်အား တရားမဝင် ဖြတ်ကျော်ခဲ့မှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တရားစွဲဆိုခံထားရသည်။ ဇော်ဝင်းဘိုအနေနှင့် ကချင်ပြည်နယ် ခရီးစဉ်တွင် ပါဝင်မှုမရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုခြင်းကိုသာ ရင်ဆိုင်နေရသည်။

ချမ်းအေးသာစံမြို့ နယ်တရားရုံးရှိ တရားသူကြီးတစ်ဦးမှ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် အမှုအား စီရင်ချက်ချပေး တာမည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်တို့မှာ ငွေဒဏ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၈) နှစ်အထိ ကျခံနိုင်ဖွယ်ရှိပြီး ပီး ဇော်ဝင်းဘိုမှာ ငွေဒဏ်နှင့် ထောင်ဒဏ် (၅) နှစ်အထိ ကျခံနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။

“ထိုသို့ တရားစွဲဆိုမှုများမှာ နိုင်ငံရေးအရ လုပ်ဆောင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည့်အတွက် စွဲချက်များကို အလျင်အမြန် ချက်ချင်း ရုတ်သိမ်းပေးသင့်သ” ဟု Fortify Rights အဖွဲ့မှ အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ မက်သရူးစမစ်မှ ပြောကြားလိုက်သည်။ “ထို တရားစွဲဆိုမှု များသည် ဘာသာရေးကို အခြေခံသော အမျိုးသားရေးဝါဒီများ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို အထောက်အပံ့ပေးနေသော မြန်မာ့တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး တာဝန်ရှိသူများ၏ နောက်ထပ် အမှတ်တံဆိပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအာဏာပိုင်များအနေနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ပစ်မှတ်ထားနေမည့်အစား ကာကွယ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။”

ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့သည် မန္တလေးလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် အခြေစိုက်သော ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့် သင့်မြတ်လိုသူများအဖွဲ့တွင် အတူတကွ လုပ်ကိုင်နေသူများဖြစ်ကြသည်။

ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်နှစ်ဦးလုံးမှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ပါတီဖြစ်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးရုံးခွဲတွင် ပါတီ၏တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီပါတီသည် နိုဝင်ဘာရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲအပြတ်အသတ်ဖြင့် အနိုင်ရခဲ့သော ပါတီဖြစ်ပြီး ယခုလက်ရှိတွင် အစိုးရသစ် ဖွဲ့စည်းပေးတာမည့် ပါတီဖြစ်သည်။

ဇော်ဇော်လတ်သည် မှုခင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာနမှ ရဲအရာရှိတစ်ဦးကို တွေ့ဆုံရန် သဘောတူခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာရဲတပ်ဖွဲ့မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ၎င်းအား မန္တလေးမြို့ရှိ စားသောက်ဆိုင်တစ်ခုတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ပွင့်ဖြူလတ်မှာ (၅) ရက်ခန့် အကြာတွင် မန္တလေးမြို့ တွင်ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။

ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်တို့အပေါ် စွဲဆိုချက်များသည် ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်း မြန်မာပြည်တွင်းမှ လူအများစု သိရှိထားသော ဘာသာပေါင်းစုံ ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့၏ ကချင်ပြည်နယ် ခရီးစဉ်တွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းခရီးစဉ်ကို ရန်ကုန်မြို့မှ လူသိများကျော်ကြားသည့် အရှင်ဦးဂိသုတမှ ဦးဆောင်စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ ခရီးစဉ်မှာ မန္တလေးမြို့မှ ကချင်ပြည်နယ် လိုင်ဇာမြို့သို့ သွားရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လိုင်ဇာမြို့သည် KIA မှ ထိန်းချုပ်ထားသော မြို့တစ်မြို့ဖြစ်ပြီး၊ ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KIA) သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် မြန်မာ့တပ်မတော်မှ (၁၇) နှစ်ကြာ

ကာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်စာချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကာ KIA အဖွဲ့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ မြန်မာအစိုးရကို လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲဝင်နေသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့ဝင်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံ ချစ်ကြည်ပေါင်းစည်းရေးကို တောင်းဆိုသည့်အနေနှင့် ခရစ်ယာန်လက်ဝါးကပ်တိုင်နှင့် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူကို လိုင်ဇာမြို့ သို့ သွားရောက်ပို့ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကချင်လူမျိုးများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာအများစု ကိုးကွယ်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာ ကိုးကွယ်သည့် ထင်ရှားသော တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ ဖြစ်သည်။

ဇော်ဇော်လတ် အဖမ်းမခံရမီ လပိုင်းအလိုကတည်းက လူမှုကွန်ယက် အသုံးပြုသူများသည် လိုင်ဇာမြို့ ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဓာတ်ပုံများအနက်မှ ဇော်ဇော်လတ်အား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဘုန်းကြီးများနှင့်အတူ ရယ်မောပြုံးရွှင်နေသည့်ပုံများနှင့် ရိုင်ဖယ်သေနတ် ကိုင်ဆောင်ထားသည့်ပုံအား အင်တာနက်ပေါ်တွင် တင်ထားသည်ကို သတိပြုမိခဲ့ကြသည်။ လူမှုကွန်ယက် အသုံးပြုသူ အချို့မှ ဇော်ဇော်လတ်အား ဖမ်းဆီးအရေးယူပေးရန် စတင်တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အစပိုင်းတွင် ၎င်းတို့က ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ဘုန်းကြီးများ ဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင် အတူရှိနေပုံများကို အာရုံထားကာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို စော်ကားသူဟု ပြောဆိုစွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် မဘာသ အထက်မြန်မာပြည် မန္တလေးမြို့ အခြေစိုက် ဂျာနယ်ဖြစ်သော အတုမရှိဂျာနယ်မှ ငါးမျက်နှာရှိသော ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို ပုံနှိပ်ဖော်ပြကာ ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ဘုန်းကြီးများ အတူယှဉ်တွဲရှိထားသော ဓာတ်ပုံများ ထည့်သွင်းဖော်ပြရင်း ဇော်ဇော်လတ်အား “ဗုဒ္ဓဘာသာကို စော်ကားသည့်အတွက်” တရားစွဲဆိုရန် တောင်းဆိုထားသည်။ ၎င်းဆောင်းပါးသည် ဇော်ဇော်လတ်၏ ဖေ့ဘုတ်စာမျက်နှာမှ ယူထားသော ဓာတ်ပုံ ၂၆ ပုံကို လေ့လာသုံးသပ်ကာ ထိုပုံများသည် “ဗုဒ္ဓဘာသာလူမှု အသိုင်းအဝိုင်းကို အကျိုးသက်ရောက်မှု များ” ရှိသည်ဟု အခိုင်အမာ ပြောဆိုရေးသားခဲ့သည်။ ၎င်းဂျာနယ်တွင် ဇော်ဇော်လတ်၏ ဘုန်းကြီးများနှင့် တစ်ပြင်တည်း ထိုင်နေပုံ၊ ဘုန်းကြီးထိုင်သည့် ထိုင်ခုံတွင် ထိုင်နေပုံ၊ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးနှင့် ကျောချင်းကပ် ထိုင်နေပုံနှင့် ၎င်းတို့က “ဘုန်းကြီးတု” ဟု ဆိုထားသည့် မန္တလေးမြို့ တွင် ထင်ရှားသည့် မြဝတီဆရာတော်နှင့် ဟာသနော ပျော်ရွှင် ရယ်မောနေပုံတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့သည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် လူမှုကွန်ယက်တွင် တင်ထားသော ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့၏ ဓာတ်ပုံတစ်ပုံကိုလည်း ဖော်ပြကာ ရိုင်းစိုင်းသော အသုံးအနှုန်းများကို သုံးစွဲခဲ့သည်။

ထိုဆောင်းပါးတွင် ဇော်ဇော်လတ်သည် ဘာသာပေါင်းစုံ “ကာမဆက်ဆံခြင်း”ကို အားပေးတိုက်တွန်းနေခြင်းဖြစ်ပြီး ၊ “ဗုဒ္ဓဘာသာအပေါ် သစ္စာဖောက်သော ဗုဒ္ဓဘာဝင်ဘုန်းကြီးများ” ၏ အကူအညီကိုယူကာ ဆောင်ရွက်နေသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဇော်ဇော်လတ်၏ KIA နှင့် အဆက်အသွယ်ရှိမှု အပါအဝင် ဇော်ဇော်လတ် သေနတ်ကိုင်ထားပုံကို ရည်ညွှန်းကာ “သူ့အနေနှင့် မည်သူ့ကို သေနတ်နှင့်ချိန်ကာ လုပ်ကြံမည်ကို မည်သူမျှ မသိနိုင်ပါ” ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုရေးသားထားသည်။

၎င်းဆောင်းပါးတွင် မြန်မာအာဏာပိုင်များမှ “ဇော်ဇော်လတ်အား တရားဥပဒေနှင့်အညီ အရေးယူ အပြစ်ပေးရန်” တောင်းဆိုထားသည်။

ဇွန်လိုင် ၁၉ ရက်နေ့တွင် ချမ်းအေးသာစံမြို့ နယ် အမှတ်(၈) ရဲစခန်းမှ ရဲအရာရှိများက ပွင့်ဖြူလတ်အား ဇော်ဇော်လတ်ကို တရားစွဲဆိုထားသည့် အမှုတွင် အစိုးရဘက်မှ သက်သေလိုက်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ရာ သူမမှ ငြင်းပယ်ခဲ့သည့် အတွက်၊ အဖြစ်အပျက်အပြီးတွင် သူမအား ရဲများက ဖမ်းဆီးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပွင့်ဖြူလတ်မှ Fortify Rights ထံ အသိပေး ဖြေဟကြားခဲ့သည်။

“လိုင်ဇာတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော အစီအစဉ်မှာ အပြုသဘောဆောင်ပြီး လူသိများကာ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ် မှုတို့ ကို မြှင့်တင်ရန် ရည်ရွယ်သည့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည်”ဟု မက်သရူးစမစ်မှ ပြောကြားလိုက်သည်။ “ထိုကိစ္စသည် မဘာသနှင့် ဘာသာရေးကို အခြေခံသော အခြားအမျိုးသားရေးဝါဒီများ၏ ဒေါသကို လွန်ခဲ့သည့် နှစ်နှစ်လောက်က နိုးဆွလိုက်သလို ဖြစ်သွားသောအခါမှ ပြဿနာတစ်ခုအဖြစ်အသွင်ကူးပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ထိုစွဲချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သူများကို ထိတ်လန့်စေမည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။”

အာဏာပိုင်များအနေနှင့် ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်တို့ကို ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းထားစဉ်တွင် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ထပ်မံတရားစွဲဆိုမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစွဲချက်များသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်တို့ ပါဝင်သောအဖွဲ့ ချင်းပြည်နယ်သို့ ခရီးထွက်စဉ် အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွင်းသို့ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဖြတ်ကျော်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရသော ဓာတ်ပုံများကို အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ချင်းပြည်နယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဆင်းရဲဆုံး ပြည်နယ်ဖြစ်ပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်း ထိစပ်လျက်ရှိသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် အာဏာပိုင်များက ဇော်ဝင်းဘိုကို ရပ်ကွဲအုပ်ချုပ်ရေးရုံးခန်းတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး ဘုန်းကြီးတစ်ဦး အပါအဝင် အခြားသူလေးဦးကိုလည်း ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်တို့နှင့်အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွင်းသို့ တရားမဝင် ဖြတ်ကျော်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲကာ ဖမ်းရမ်းထုတ်ခဲ့သည်။

ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်တို့နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့၏ အမှုကို သြဂုတ်လ ၇ ရက်နေ့တွင် စတင်ကြားနာ စစ်ဆေးခဲ့သည်။ Fortify Rights အနေနှင့် ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်တို့၏ အမှုကို တရားရုံး ရုံးချိန်းများတွင် တရားရုံး၏ အချုပ်အဆောင် တွင်ရှိစဉ် ၎င်းတို့ထံ ကြိမ်ဖန်များစွာ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဇော်ဇော်လတ်နှင့် ပွင့်ဖြူလတ်တို့မှ တရားရုံးအနေနှင့် ၎င်းတို့အား အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရာတွင် ဘာသာရေးအရ ခွဲခြားဆက်ဆံမည်ကို စိုးရိမ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

Fortify Rights အနေနှင့် ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်တို့နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးကာ ဖမ်းဆီးမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် ဦးဆောင်ခဲ့သော မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး ရာဇဝတ်မှု စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဌာန (CID) မှ ဒုရဲအုပ်စိုးနိုင်ကို တွေ့ဆုံခွင့်ပေးရန် အကြိမ်ကြိမ် ခွင့်တောင်းခဲ့သည်။ Fortify Rights အနေနှင့် မည်သည့်တုံ့ပြန်မှုမှ မရရှိခဲ့ပါ။

ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်တို့နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့ကို ဖမ်းဆီးလိုက်ခြင်းက မန္တလေးမြို့ နှင့် ရန်ကုန်မြို့ ရှိ အခြားဘာသာပေါင်းစုံ ငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အရပ်သားလူမှုပုဂ္ဂိုလ်များကျင့်သော ၎င်းတို့ကိုပါ ထိုကဲ့သို့ ပစ်မှတ်ထားခံရနိုင်ဖွယ်ရှိကြောင်း စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှု ကို မြင့်တက်စေသည်။

“ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်လာသော လူငယ်များစွာ ရှိသော်လည်း ဇော်ဇော်လတ်၏ အမှုက ၎င်းတို့အား စိုးရိမ်စေသည်”ဟု ရန်ကုန်မြို့ ရှိ ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးက Fortify Rights အား ပြောကြားခဲ့သည်။ “၎င်းတို့၏ မိဘများက ဇော်ဇော်လတ် ဘာဖြစ်သွားလဲ ဆိုတာကို ကြည့်စမ်း။ မင်းတို့တွေ သည်လို လှုပ်ရှားမှုတွေထဲ မပါသင့်ဘူး” ဟု ပြောဆိုလာကြသည်။ ရဲများက (ထိုအမှုဖွင့်ရခြင်းမှာ) မဘာသ၏ လုပ်ဆောင်မှုကြောင့်ဟု ထုတ်ဖော်မပြောခဲ့သော်လည်း ပြည်သူများက ဘာတွေဖြစ်နေသည်၊ ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသည်ကို သိမြင်နားလည်ခဲ့သည်။

လွပ်လပ်စွာ အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့ခွင့်သည် နိုင်ငံတကာဥပဒေမှ အကာအကွယ်ပေးထားသည့် အခြေခံကျသော အခွင့်အရေးဖြစ်သည်။ ထိုအခွင့်အရေးကို ကန့်သတ်ချင်ပါက တရားဥပဒေနှင့်အညီ ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ တရားဥပဒေ၏ အစိတ်

အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ရန် လိုအပ်ကာ သဘာဝကျ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော ရည်ရွယ်ချက်ရှိရန် လိုအပ်သည်။ ဆယ်စုနှစ်နှင့် ချီကာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အာဏာပိုင်များသည် တရားမဝင် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေပါ အကြောင်းအရာများကို တွင်တွင်ကြီး အသုံးပြုကာ ငြိမ်းချမ်းရေး လိုလားသော အဖွဲ့အစည်းများကို တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်ပြီး နောက်ခံ အသိုင်းအဝိုင်းမျိုးစုံမှလာသော လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများကို ဖမ်းဆီးထောင်ချရေးတွင်သာ အသုံးပြုခဲ့ကြကသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်များမှ Fortify Rights အား ဖြိုတိသျှ ကိုလိုနီခေတ်မှ ဥပဒေတစ်ခုသည် ထိုနိုင်ငံ၏ စစ်ဘေးသင့် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စဆောင်ရွက်ရာတွင် လူအများအား တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းကို အားမပေးဘဲ၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းတို့ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ တရားမဝင် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် ဝေဝါး ကျယ်ပြန့်သော အကြောင်းအရာများနှင့် ၎င်းဥပဒေ၏ လူနည်းစုနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများကိုသာ ရွေးချယ်လိုက်နာစေခြင်းတို့သည် လွတ်လပ်စွာ အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့ခွင့်ကို သွေဖယ်ခြင်းမည်ပါသည်။

မြန်မာအစိုးရအနေနှင့် တရားမဝင် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ချက်ချင်းပယ်ဖျက်သင့်ကြောင်း Fortify Rights မှ ပြောကြားလိုက်သည်။

ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့မှာ မတရား ထိန်းသိမ်းခံထားရခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် လွတ်လပ်စွာ အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ထင်မြင်ခွင့်နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်တို့ကို ကျင့်သုံးခြင်း စသည့် နိုင်ငံတကာဥပဒေမှ အကာအကွယ်ပေးထားသည့် လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူကို ဖမ်းဆီးပါက ထိုဖမ်းဆီးမှု ကို မဆီလျော်သော ဖမ်းဆီးမှုဟု ယူဆသည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ “ဆီလျော်မှုမရှိခြင်း” ကို “မသင့်တော်မှု၊ မတရားမှု၊ ကြိုတင်မခန့်မှန်းနိုင်မှု၊ တရားဥပဒေနှင့်အညီ မလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု၊ လိုအပ်မှု၊ အချိုးအဆကိုက်ညီမှု အစရှိသည့် အချက်အလက်များ” ပါဝင်စေရေး ကျယ်ပြန့်စွာ ရှင်းလင်းသိနားလည်ရန် လိုအပ်သည်။

ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့ကို တရားစွဲဆိုရာတွင် သက်ဆိုင်သည့် အခြေအနေများအရ ဖမ်းဆီးမှုနှင့် တရားစွဲဆိုမှုများ၏ သင့်လျော်မှု၊ ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်မှု၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု၊ လိုအပ်မှုနှင့် တရားစွဲဆိုခံထားရသူများ၏ တရားဥပဒေအရ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်များကို စုံစမ်းမေးမြန်းရန် လိုအပ်လာသည်။

ခွဲခြားဆက်ဆံမခံရရေး အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားပြီး ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ၏ အပိုဒ်ခွဲ ၃၄၇ တွင် ပြည်သူများကို လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေးအရ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးထားသည်။ “နိုင်ငံတော်အနေနှင့် မည်သူ့ကိုမဆို တရားဥပဒေနှင့်အညီ တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိရန် အာမခံချက် ပေးမည်ဖြစ်ပြီး တရားဥပဒေအရ တန်းတူအကာအကွယ်ပေးသွားမည်” ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် အပိုဒ်ခွဲ ၃၄၈ တွင် “နိုင်ငံတော်အနေနှင့် မည်သည့် မြန်မာနိုင်ငံသားကိုမဆို ဘာသာရေးအရ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ပြုလုပ်မည် မဟုတ်ပါ” ဟု ဖော်ပြထားသည်။

Fortify Rights အနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရသစ်အား လူ့အခွင့်အရေးကို မြှင့်တင်ကာကွယ်နေသော ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ထောက်ခံကာကွယ်ပေးရန် အကြံဉာဏ် ပေးလိုပါသည်။

“ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးအတွက် မရှိမဖြစ် အရေးပါပြီး၊ ထိုသို့ တရားစွဲခံထားရသူများနှင့် ၎င်းတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံ သဟဇာတဖြစ်ရုံရေး ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရှိရန် ကြိုးစားလျှောက်လှမ်းနေသူများဖြစ်သည်” ဟု မက်သယူးစမစ်မှ ပြောကြားလိုက်သည်။ “မဘာသာပေါင်းစုံ ပိုမိုအစွန်းရောက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို တိုးတိတ်စွာ ပြုလုပ်မှုများသည် မုချ အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည်။ မြန်မာအစိုးရအနေနှင့် ထိုအမှုပေးပေးသော အခွင့်အရေးကို အသုံးပြုကာ ဇော်ဇော်လတ်၊ ပွင့်ဖြူလတ်နှင့် ဇော်ဝင်းဘိုတို့ကို ချက်ချင်းလွှတ်ပေးခြင်းအားဖြင့် ဘာသာပေါင်းစုံငြိမ်းချမ်းရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများ၏ တက်ကြွသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဘက်မှ ရပ်တည်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။”

ထပ်မံသိလိုသည်များ ရှိပါက အောက်ပါတာဝန်ရှိသူများကို ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

Matthew Smith, Executive Director, Fortify Rights, +1.202.503.8032 (USA)
matthew.smith@fortifyrights.org; Twitter: [@matthewsmith@FortifyRights](https://twitter.com/matthewsmith@FortifyRights)

Amy Smith, Executive Director, Fortify Rights: +66 (0) 87-795-5454,
amy.smith@fortifyrights.org, Twitter: [@AmyAlexSmith](https://twitter.com/AmyAlexSmith) [@FortifyRights](https://twitter.com/FortifyRights)